

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Hajduk
Protokolant:	sekretarz sądowy Aleksandra Strumiłowska

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2019 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko A. P. (1)

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki M. M. na rzecz pozwanego A. M. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Wojciech Hajduk

IC 198/18 UZASADNIENIE

Powódka po ostatecznym sprecyzowaniu żądania domagała się zasądzenia od pozwanego A. P. (1) kwoty 92.000zł z odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności roszczenia to jest od dnia 02 lipca 2013r oraz kosztów procesu [pозew i pismo procesowe z dnia 11.09.15 k -157]. W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 10 marca 2011 roku pozwany A. P. (1), działając wspólnie i w porozumieniu z D. M. (1) (wówczas mężem powódki) doprowadzili ją do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez podpisanie umowy pożyczki w wysokości 210 tys. złotych oraz podpisanie weksla gwarancyjnego na tę kwotę. Pozwany wiedział o niekorzystnym położeniu w jakim się znajdowała po opuszczeniu przez męża D. M. (1). Pozostawał w kontakcie z mężem powódki i wymieniał z nim informacje obejmujące jej niekorzystne położenie w rozumieniu art. 388 Kc. W następstwie tych czynności pozwany wzbogacił się bez podstawy prawnej jej kosztem na kwotę 109.921,00 złotych. Niekorzystne położenie wynikało z faktu, że w lutym 2011 roku D. M. (1) związał się z inną kobietą, opuścił dom i rodzinę składającą się z powódki i trojki dzieci wieku 3, 13 i 23 lat, nie pozostawiając żadnych środków finansowych do życia. W tym czasie hipoteka domu powódki była obciążona kredytem bankowym na kwoty ok 360 tys. zł, a rata wynosiła średnio 3000 złotych miesięcznie. Powódka nie miała żadnych rezerw finansowych jak i zdolności kredytowej, była w stanie załamania psychicznego, nie wyobrażała sobie jak opłaci obciążenia domu i wyżywi troje dzieci. Najstarsza córka K. studiowała w tym czasie w G.. Powódka znajdowała się więc w przymusowym położeniu i pozostawała w głębokim stresie. W dniu 10 marca 2011r. do domu powódki przyszedł mąż D. M. (1) i poinformował ją, iż w ramach swojej działalności gospodarczej ma wiele nierozliczonych zakupów, dokonanych u pozwanego A. P. (1), który prowadził hurtownię z dywanami. D. M. (1) prowadził działalność jako osoba fizyczna na własny rachunek co czyniło go ewentualnym dłużnikiem wyłącznie z majątku własnego. D.

M. (1) stwierdził, że pozwany wie o tym, że opuścił rodzinę i żąda zabezpieczenia spłaty długów z jego działalności gospodarczej. Przedłożył pozwanej do podpisania weksel in blanco na kwotę 210.000zł oraz umowę pożyczki, z której wynikało, że pozwany w dniu 10 marca 2011r. w M. udzielił powódce i jej mężowi pożyczki w kwocie 210 tys. zł. Powódka nie chciała podpisać tej umowy ani weksla bowiem żadnych pieniędzy od pozwanego nie pożyczła, jak i nie było jej wiadome aby pożyczał je jej mąż. D. M. (1) przekonywał powódkę aby podpisać te dokumenty, bo ma taki dług u pozwanego z tytułu zakupów dywanów, twierdził między innymi, „ ale mamy dzieci i może dojść do tragedii bo A. P. (1) może coś zrobić dzieciom”. Podpisanie umowy i weksla przez powódkę miało gwarantować wykonanie zobowiązania. Bez owej umowy pożyczki D. M. (1) ponosiłby odpowiedzialność wyłącznie z majątku własnego. Pozwany współdziałając z D. M. (1) i doprowadzając do zawarcia umowy w ramach czynności pozornej, rozciągnął odpowiedzialność na powódkę, o ile takie zadłużenie w ogóle istniało. Powódka nie miała żadnej wiedzy o skutkach wywołanych tą umową jak i podpisania weksla in blanco. Nie miała świadomości, iż czynność ta jako pozorna była nieważna, nigdy nie wyrażała zgody na obciążanie długami męża majątku wspólnego. Stan psychiczny w jakim się wówczas znajdowała w znacznym stopniu ograniczał jej możliwość analizowania i oceny twierdzeń męża jak i skutków tej umowy czy weksla. Rozmowa ta miała miejsce w obecności najstarszej córki pozwanej, K. M.. Podpisała umowę i weksel in blanco w dwóch egzemplarzach, i dopiero po kilku dniach zauważyła, iż umowa nie była podpisana przez P., jako rzekomego pożyczkodawcę. Umowę i weksel zabrał D. M. (1) i jak się później okazało, w grudniu 2011, przekazał pozwanemu. W dniu podpisania umowy jak i do wytoczenia powództwa nie widziała A. P. (1), nie był u niej, nie rozmawiała z nim. Dopiero po upływie kilku miesięcy i po zasięgnięciu porady prawnika rozumiała, że została doprowadzona do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2011r sygn. IIC 1624/11 Sąd Okręgowy w Gdańsku rozwiązał małżeństwo powódki przez rozwód z winy męża. Powódka pismem poleconym przesłała pozwanemu oświadczenie woli o uchylaniu się od skutków tej umowy ze względu na to, że oświadczenie to było objęte wadą istotną jak i było czynnością pozorną na w rozumieniu w art. 58 § 1 k.c. Pozwany wytoczył powództwo przed Sądem Okręgowym w Gliwicach o sygn. XII Nc 1/12 o zapłatę z weksla, ustanowił hipotekę na nieruchomości stanowiącej współwłasność małżeńską, nie ujawnił umowy pożyczki z dnia 10 marca 2011, ani oświadczenia powódki o uchyleniu się od skutków podpisania umowy, jak i zaprzeczył jej istnieniu, dochodząc zapłaty wyłącznie z weksla. W maju 2012 roku, w czasie procesu, A. P. (1) złożył oświadczenie, że w przypadku spłaty zadłużenia wraz z kosztami sądowymi odstąpi od innych roszczeń oraz złoży dokument niezbędny do wykreślenia hipoteki. Bez wykreślenia tej hipoteki nie było realnych szans na sprzedaż domu i spłatę ponad 314 tys. złotych kredytu hipotecznego, a w wyniku braku środków na spłatę rat kredytu, średnio 2900zł miesięcznie, groziło wypowiedzenie umowy i licytacja domu w drodze postępowania egzekucyjnego. Powódka została więc zmuszona do zapłaty kwoty, aby umożliwić sprzedaż nieruchomości i zapewnić dzieciom egzystencję. Po sprzedaży domu, na mocy umowy przedwstępnej, nabywcy w ramach zapłaty ceny, dokonali zapłaty na rachunek bankowy pozwanego kwoty 219 tys. złotych. Pismem z dnia 4 czerwca 2012r., przesłanym także do Sądu Okręgowego w Gliwicach do sprawy XII Nc 1/12, zawiadomiła A. P. (1), że dokonanie zapłaty nie jest uznaniem roszczenia. Postępowanie sądowe XII Nc 1/12 zostało umorzone na wniosek A. P. (1). Powódka prowadząc czynności zmierzające do sprzedaży domu, mającego ustanowioną przez A. P. (1) hipotekę w kwocie 219 tys. zł, nie miała wyboru innej drogi postępowania. Funkcjonowała w tym czasie, musząc zabezpieczyć podstawowe potrzeby trojga dzieci, w stanie przymusu, godziła się na zapłatę rzekomego długu. Znajdowała się w niekorzystnej sytuacji materialnej jak i życiowej i w obawie o zabezpieczenie podstawowych potrzeb dzieci (388 Kc). Umowa pożyczki, jako czynność pozorna, nie może być uznana za ważną i wywoływać skutków prawnych, analogicznie nie może wywoływać skutków weksel in blanco o charakterze gwarancyjnym, zabezpieczającym roszczenie z tej umowy. W postępowaniu przed SO w Gliwicach XII Nc1/12 pełnomocnik A. P. (1) wykazywał wielokrotnie, iż weksel był stwierdzeniem zobowiązania nie wynikającym z tej umowy pożyczki, lecz był on odnowieniem długu. Twierdzenie to nie miało oparcia w stanie faktycznym jak i nie zostało wykazane w postępowaniu XII NC 1/12 przed Sądem Okręgowym w Gliwicach. Zgodnie z art. 506 § 1 k.c. jeżeli w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej, zobowiązanie dotychczasowe wygasa (odnowienie). W myśl § 2 tego przepisu, w razie wątpliwości poczytuje się, że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia, dotyczy to w szczególności wypadku, gdy wierzyciel otrzymuje od dłużnika weksel lub czek. Odnowienie dochodzi do skutku w wyniku umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem, a wolą stron tej umowy jest umorzenie dotychczasowego zobowiązania i zastąpienie go nowym zobowiązaniem lub opartym na innej podstawie prawnej.

Zawarcie umowy odnowienia wymaga więc wyrażenia przez strony zgodnego zamiaru umorzenia dotychczasowego zobowiązania i ustanowienia nowego zobowiązania. A. P. (1) nie wykazał żadnej umowy ani dokumentu, z którego by wynikało, że doszło do nowacji długu. Powódki nie łączyły z pozwanym żadne stosunki natury gospodarczej ani żadne transakcje innej natury skutkujące powstawaniem wzajemnych zobowiązań i należności. Powódka wraz z byłym mężem spełnili świadczenie wobec pozwanego nie będąc doń zobowiązanym. Ponieważ świadczenie zostało spełnione z majątku wspólnego małżonków, powódka doznała zubożenia co najmniej w wysokości 1/2 z kwoty 219 tys. zł natomiast pozwany wzbogacił się bezpodstawnie o tą kwotę.

Pozwany A. P. (1) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazał, że sprawę należy rozważyć na trzech płaszczyznach tj. pierwotnego stosunku zobowiązaniowego, stosunku wekslowego oraz rzekomego bezpodstawnego wzbogacenia. Zarzuty wskazane przez powódkę w głównej mierze koncentrują się na umowie pożyczki, która to została zawarta w dniu 10 marca 2011r. Kluczowe dla oceny sprawy są zeznania D. M. (1) złożone w toku prowadzonego dochodzenia, który szczegółowo wyjaśnił okoliczności faktyczne sprawy, zeznał, iż cyt. „w dniu podpisania umowy, moja była żona wcześniej uzgadniając z A. P. (1) dobrała do tych 170 tys. zł jeszcze 40 tys. złotych i na umowie widniała już kwota 210 tys. złotych. Ja chciałbym nadmienić, że w tym okresie byłem po operacji więzadła krzyżowego i nie miałem zbyt dużo czasu żeby się zająć sprawami związanymi z podpisaniem tej umowy. Ja pamiętam, że moja była żona przed podpisaniem tej umowy dzwoniła jeszcze do A. P. (1) celem uzgodnienia terminu spłaty tej pożyczki, a następnie podpisaliśmy się oboje na tych umowach. Ja pamiętam, że umówiliśmy się z A. P. (1) że jak sprzedamy nasz dom to spłacimy mu tę pożyczkę. Ja w żaden sposób nie zmuszałem mojej byłej żony do zaciągnięcia takiej pożyczki oraz podpisania tej umowy. Te 40 tys. które dobrała żona, przeznaczyła na towar konkretnie na dywany do praktycznie przejętego przez nią z uwagi na moją chorobę interesu sklepu”. Podniesienia także wymaga fakt, iż powódka spełniła świadczenie wynikające z zobowiązania wekslowego. W związku z powyższym, nie ulega wątpliwości, iż weksel został wystawiony i wręczony A. P. (1) w związku z faktycznym, realnym zadłużeniem, za które odpowiedzialność ponosili zarówno M. M. jak i D. M. (1) z uwagi na ustawową wspólność majątkową małżeńską. D. M. (1) jak i Powódka M. M. prowadzili działalność gospodarczą w postaci handlu obwoźnego, sprzedając m.in. dywany zakupione uprzednio u pozwanego. Małżeństwu zabrakło należności na wykończenie swego nowego domu i podjęli decyzję o pożyczaniu pieniędzy od A. P. (1). Tym samym powódka była świadoma zadłużenia u pozwanego, co potwierdza, iż wobec narastającego zadłużenia, D. M. (1) wraz z M. M. wręczyli Pozwanemu weksel wypełniony na kwotę istniejącego długu. Całkowicie bezzasadny jest zarzut powódki jakoby nie wyraziła zgody na obciążenia długami męża majątku wspólnego. Otóż zawierając umowę pożyczki, wyraziła ona również zgodę małżonka w rozumieniu przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Powódka prowadząc działalność gospodarczą wraz ze swym ówczesnym mężem była tzw. profesjonalistą w obrocie gospodarczym, a tym samym była świadoma zaciąganych zobowiązań. Nieprawdziwe są twierdzenia, jakoby nie łączyły jej z pozwanym żadne stosunki natury gospodarczej, jak i żadne transakcje innej natury skutkujące powstawaniem wzajemnych zobowiązań i należności z Pozwanym. Tym samym emocjonalne argumenty powódki dotyczące opuszczenia rodziny przez D. M. (1), a następnie ewentualne załamanie psychiczne nie mają znaczenia dla niniejszej sprawy. Nie można dać wiary twierdzeniom powódki, jakoby córka państwa M., K. M. była świadkiem nacisku wywieranego przez jej ówczesnego męża. Otóż K. M. jest córką powódki, z którą ma bardzo dobry kontakt, dlatego też jej zeznania nacechowane są chęcią pomocy matce.

Podkreślić należy niespójne działanie powódki. Otóż w dniu 08 listopada 2011r. uchyliła się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli w postaci umowy pożyczki, mimo iż to ona negocjowała warunki jej spłaty, po czym uznała należność wynikającą z weksla. Należność wynikająca z weksla została spłacona. Tym samym ich zobowiązanie wygasło. Dobrowolną spłatę zobowiązania należy traktować jako uznanie długu. Wniosek należy również wywieść z treści sprzedaży nieruchomości, której współwłaścicielami byli Państwo M., a na której to została ustanowiona hipoteka przymusowa celem zabezpieczenia roszczenia wynikającego z wydanego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach nakazu zapłaty. Biorąc pod uwagę powyższe, twierdzenie powódki jakoby pozwany wzbogacił się jej kosztem bez podstawy prawnej jest całkowicie bezzasadny. Podkreślenia wymaga fakt, iż należność wobec pozwanego została uregulowana w dniu 07 maja 2012 r., a oświadczenie woli M. M. zostało sporządzone w dniu 04 czerwca 2012 r., a

następnie dopiero nadane pocztą Pozwanemu. Zastrzeżenie zwrotu jest jednostronnym oświadczeniem woli i może być uczynione nawet wbrew woli przyjmującego świadczenie jednakże musi dotrzeć do przyjmującego świadczenie najpóźniej w chwili spełnienia świadczenia. Zgodnie z przepisem art. 411kc nie można żądać zwrotu świadczenia jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej.

USTALONO STAN FAKTYCZNY

Powódka pozostawała w związku małżeńskim z D. M. (1) przez 23 lata, do dnia 22 grudnia 2011r., kiedy Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie o sygn. IIC 1624/11 rozwiązał małżeństwo przez rozwód. W trakcie małżeństwa wybudowali dom przy ulicy (...) w M.. W tym celu zaciągnęli kredyt hipoteczny w Banku. Mąż powódki prowadził działalność gospodarczą –handel obwoźny[zaświadczenie (...) k- 19, zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k- 20]. Od 2005r. pozostawał w stosunkach handlowych z pozwanym A. P. (1), od którego nabywał dywany w celu odprzedaży z zyskiem w ramach własnej działalności. W prowadzeniu działalności pomagała mu powódka [zeznania świadka D. M. (1) k – 459-460, pozwanego A. P. (1) k-266; zeznania tego świadka i pozwanego złożone w postępowaniu przygotowawczym przed Prokuraturą Rejonową w Malborku Ds. 1820/15 (późniejsza sprawa SR w Malborku IIK 921/15) tj.:

zeznania świadka D. M. (1) z dnia 5.12.2012 r, z dnia 2.03.2015 konfrontacja D. M. (1) z M. M. z 24.04.15 , konfrontacja D. M. (1) z K. M. z 24.04.15 , zeznania A. P. (1) z 9.01.13r, z 23.01.14, z 23.05.14 (wszystkie zawarte w ZBIORZE C sprawy karnej „Protokoły przesłuchania świadków” Ds1820/15); nadto uzasadnienie wyroku SR w Malborku IIK 921/15 k- 849 akt karnych oraz wyrok Sadu Okręgowego w Gdańsku z dnia 24.01.2018r. sygn V Ka 74/18 utrzymujący w mocy ww. wyrok Sądu Rejonowego k- 895 akt karnych].

W 2010r. M. M. rozpoczęła samodzielną działalność gospodarczą, prowadziła sklep w K., a następnie handel obwoźny [zeznania powódki k- 244]. Znała pozwanego i pozostawała z nim również w relacjach handlowych [zeznania świadka D. M. (1) k – 459-460, pozwanego A. P. (1) k-266, uzasadnienie wyroku SR w Malborku IIK 921/15 k- 849 akt karnych oraz wyrok Sadu Okręgowego w Gdańsku z dnia 24.01.2018r. sygn. V Ka 74/18 utrzymujący w mocy ww. wyrok Sądu Rejonowego k- 895 akt karnych; zeznania złożone w postępowaniu przygotowawczym przed Prokuraturą Rejonową w Malborku Ds. 1820/15 (późniejsza sprawa SR w Malborku IIK 921/15) tj.: zeznania świadka D. M. (1) z dnia 5.12.2012r, z dnia 2.03.2015 konfrontacja D. M. (1) z M. M. z 24.04.15, konfrontacja D. M. (1) z K. M. z 24.04.15, zeznania A. P. (1) z 9.01.13r, z 23.01.14, z 23.05.14 (wszystkie zawarte w ZBIORZE C protokoły przesłuchania świadków Ds1820/15)]. W ramach współpracy gospodarczej pozwany wydawał D. M. (1) towary z odroczeniem terminu zapłaty. Na przestrzeni dłuższego czasu doprowadziło to do powstania i narastania długu. Pozwany i D. M. (1) pozostawali w dobrych relacjach, darzyli się zaufaniem i z tego powodu A. P. (1) tolerował opóźnione terminy spłat i powiększanie długu. W lutym 2011r. D. M. (1) związał się z inną kobietą i zamieszkał z nią. Pozwany w obawie o zaspokojenie swojej wierzytelności, zażądał podpisania umowy przez oboje małżonków, która gwarantowałaby spłatę. Przygotował dokument zatytułowany „umowa pożyczki”, zaopatrzonej datą 10 marca 2011r., na kwotę 210.000zł oraz weksel in blanco. Dokumenty zostały dobrowolnie, bez nacisków podpisane przez powódkę i jej męża w ich domu w M. w dniu 10 marca 2011r. [zeznania świadka D. M. (1) k-459-460, pozwanego A. P. (1) k-266, ustalenia zawarte w uzasadnieniu wyroku sądu Rejonowego w Malborku z dnia 19.10.2017r .w sprawie II K 921/15 k- 849 akt karnych oraz wyrok Sadu Okręgowego w Gdańsku z dnia 24.01.18r. VKa 74/18 utrzymujący w mocy ww. wyrok Sądu Rejonowego k- 895 akt karnych; zeznania złożone w postępowaniu przygotowawczym przed Prokuraturą Rejonową w Malborku Ds. 1820/15 (późniejsza sprawa SR w Malborku IIK 921/15) tj. : zeznania świadka D. M. (1) z dnia 5.12.2012r, z dnia 2.03.2015 konfrontacja D. M. (1) z M. M. z 24.04.15, konfrontacja D. M. (1) z K.

M. z 24.04.15, zeznania A. P. (1) z 9.01.13r, z 23.01.14, z 23.05.14 (wszystkie zawarte w ZBIORZE C protokoły przesłuchania świadków Ds1820/15)].

Pismem z dnia 8 listopada 2011r., skierowanym do pozwanego, powódka złożyła oświadczenie, że uchyła się od skutków prawnych oświadczenia z 10.03.2011r. o udzieleniu pożyczki, gdyż złożyła je za namową dla pozorów [oświadczenie powódki k-23]. Wobec nieuregulowania należności A. P. (1) w dniu 29.12.2011r. złożył w Sądzie Okręgowym w Gliwicach pozew o wydanie nakazu zapłaty z weksla. W dniu 24.01.2012 został wydany nakaz zapłaty z weksla, na podstawie którego ustanowił hipotekę przymusową na Księżce Wieczystej nieruchomości państwa M.. W dniu 7 maja 2012 roku D. M. (1) i M. M. na podstawie umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego sporządzonego w kancelarii notariusza B. Ż. rep. (...) sprzedali swoją nieruchomość położoną przy ulicy (...) w M., zaś w § 4 pkt „d” umowy zgodnie oświadczyli, że kwota sprzedaży 219.842,00 zł ma zostać zapłacona za ich zgodą A. P. (1) jako spłata zadłużenia zabezpieczonego hipoteką przymusową przez A. P. (1) [akt notarialny k- 176-179 akt SO w Gliwicach sygn XIIC 102/12].

Pismem z dnia 4 czerwca 2012r skierowanym do pozwanego oraz do Sądu Okręgowego w Gliwicach do sprawy XII Nc 1/12 powódka zawiadomiła A. P. (1), że dokonanie zapłaty nie jest uznaniem roszczenia [Akta SO w Gliwicach XII C 102/12 k- 153]. W dniu 18 października 2012r roku powódka złożyła w Prokuraturze Rejonowej w Malborku zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., na jej szkodę przez byłego męża i A. P. (1), twierdząc że działając wspólnie i porozumieniu mieli doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez podpisanie z A. P. (1) umowy pożyczki w wysokości 210 tys. złotych oraz podpisanie weksla gwarancyjnego na tą kwotę. W efekcie D. M. (1) został oskarżony o to, że w dniu 10 marca 2011 roku w M. stosował wobec M. M. groźby bezprawne w celu zmuszenia jej do zawarcia umowy pożyczki gotówkowej w kwocie 210 000 złotych oraz podpisania weksla własnego stanowiącego zabezpieczenia przedmiotowej pożyczki tj, o popełnienie czynu z art. 191 § 1 k.k. Wyrokiem z dnia 19.10.2017r. sygn II K 921/15 Sąd Rejonowy w Malborku uniewinnił oskarżonego D. M. (1) [k- 849 akt karnych] zaś wyrokiem z 24.01.2018r. sygn V Ka 74/18 Sąd Okręgowy w Gdańsku utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Malborku [k- 895 akt karnych].

Powyższy stan faktyczny ustalono w oparciu w wskazane wyżej dowody.

Sąd nie dał wiary powódce i świadkowi K. M. co do przebiegu spotkania, w trakcie którego powódka podpisała weksel i umowę [zeznania z 9.03.16r. k- 244]. W szczególności nie dał wiary, że powódka działała pod wpływem groźby, a także że przy tej czynności byli obecni jedynie powódka D. M. (1) i ich córka K.. Zeznania powódki i świadka są ze sobą częściowo sprzeczne i stoją w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym tj zeznaniami świadka D. M. (1) i pozwanego A. P. (1), którym w tym zakresie dano wiarę, a także w sprzeczności z ustaleniami Sądu Rejonowego w Malborku w sprawie II K 921/15. W ramach postępowania karnego zainicjowanego przez powódkę, D. M. (1), powódka, świadek K. M. oraz pozwany wielokrotnie składali zeznania. W postępowaniu przygotowawczym przeprowadzane były konfrontacje z uwagi na istotne rozbieżności co do okoliczności związanych z podpisaniem dokumentów. W zawiadomieniu o przestępstwie z dnia 18.10.2012r. powódka wskazała, że była w domu z córką. Mąż przyszedł dokumentami, stwierdził, że ma nierozliczone towary na 210.000zł, że powódka ma podpisać umowę i weksel bo A. P. może zrobić coś dzieciom, ma inne sposoby na odzyskanie długu. Podpisała dokumenty w obawie o dzieci. Świadkiem była córka K.. Powódka nigdy nie widziała A. P. (1) i z nim nie rozmawiała [Akta karne SR w Malborku: zawiadomienie o przestępstwie z 30.10.2012r k- 14]. W kolejnych zeznaniach z dnia 23.05.2014r. wskazała, że nie pożyczała pieniędzy od pozwanego, nigdy nie kontaktowała się z pozwanym, nie dopytywała się męża co miał na myśli mówiąc, że pozwany może coś zrobić

dzieciom. Podobnie zeznawała w czasie konfrontacji z D. M. (1) w dniu 24.04.2015r., dodała wtedy, że mąż po podpisaniu powiedział „masz teraz przerąbane i jesteś załatwiona”.

Świadek K. M., córka powódki i D. M. (1), która miała być wg powódki świadkiem zdarzenia, przed Prokuraturą Rej. W (...).12.2012r. i w trakcie konfrontacji z D. M. (1) 24.04.15r. zeznała, że powódka dopytywała ojca co ma na myśli mówiąc „musimy podpisać umowę bo coś się może stać naszym dzieciom”. Stoi to w sprzeczności z zeznaniami powódki, która przed Prokuraturą Rejonową w Malborku Ds. 1820/15 w zeznaniach z 23.05.2014r., konfrontacji z D. M. (1) z 24.04.2015r. konsekwentnie twierdziła, że nie dopytywała się o sens tej wypowiedzi męża. K. M. nie zeznała zaś by D. M. (1) wychodząc z domu, miał się wrócić i powiedzieć powódce „masz teraz przerąbane i jesteś załatwiona”, co zeznała powódka w trakcie konfrontacji z D. M. (1) w dniu 24.04.2015r. Bez wątplenia takie stwierdzenie zostałyby zapamiętane (zeznania zawarte w ZBIORZE C protokoły przesłuchania świadków Ds1820/15).

Zeznania powódki i świadka K. M. (zarówno złożone w niniejszej sprawie jak i przed Prok Rej w Malborku Ds.1820/15) w części dotyczącej groźby D. M. (1) są niewiarogodne. W ocenie sądu są wynikiem pretensji o związanie się z inną kobietą i opuszczenie rodziny, jednocześnie są próbą uchylecia się przez powódkę od zobowiązania, przerzucenia odpowiedzialności za ten dług na D. M. (1) i dążeniem do odzyskania spełnionego świadczenia. O braku przymusu i groźby przy podpisywaniu „umowy pożyczki” i weksla świadczy przede wszystkim treść pierwszego oświadczenia powódki, z dnia 8 listopada 2011r. o uchyleciu się od skutków prawnych oświadczenia woli [k-23]. Bez wątplenia było to najbardziej spontaniczne oświadczenie, złożone jeszcze przed wytoczeniem sprawy przez A. P. (1) o zapłatę XII Nc 1/12, w czasie gdy powódka nie wypracowała jeszcze koncepcji, na której oparła żądanie w niniejszej sprawie. Powołuje się w tym oświadczeniu tylko i wyłącznie na pozorność za namową drugiej strony, a nie na działanie pod wpływem groźby. Wynika z niego, że miała kontakt pozowanym [podpisała za namową], oraz że nie było żadnej groźby. Jest oczywistym, że gdyby groźby miały miejsce, powódka opisałaby je w ww. oświadczeniu. Podobnie w zarzutach od nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 21.01.2012r. sygn XII Nc 1/12 powódka nie powołała się na groźbę, co niewątpliwie miałyby miejsce gdyby pod jej wpływem podpisała dokumenty [zarzuty k- 28-32 akt XII C 102/12]. Fakt wieloletniej znajomości z powódką z pozowanym znajduje potwierdzenie w zeznaniach pozwanego A. P. (1) i byłego męża powódki. Powoływanie się na groźbę oraz zaprzeczanie znajomości z pozowanym jest wynikiem taktyki procesowej przyjętej na potrzeby niniejszego procesu. Zeznania powódki i świadka K. M. znajduje stoją także w sprzeczności z ustaleniami zawartymi w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego w Malborku uniewinniającego D. M. (1) od oskarżenia o groźbę bezprawną w celu zmuszenia do zawarcia umowy pożyczki i podpisania weksla [dowód: wyrok SR w Malborku z 19.10.2017r. sygn II K 921/15 k- 849 akt karnych oraz wyrok SO w Gdańsku z 24.01.2018r. sygn V Ka 74/18 utrzymujący w mocy wyrok SR w Malborku k- 895 akt karnych]. Dowód z wyroku karnego SR w Malborku IIK 921/15 z uzasadnieniem i wyroku SO w Gdańsku VKa 74/18 dopuszczono z urzędu z następujących przyczyn. Powódka wносиła o dopuszczenie dowodu z zeznań własnych, pozwanego, D. M. (1) i K. M. złożonych w postępowaniu przygotowawczym przed Prokuraturą Rej w M. Ds.1820/15. Dowód ten dopuszczono. Sprawa karna dotyczyła tego samego zdarzenia, które jest przedmiotem oceny w niniejszej sprawie. Skoro, na wniosek strony powodowej, dopuszczono dowód z ww. zeznań w postępowaniu przygotowawczym, a sprawa karna dotyczyła tego samego zdarzenia, koniecznym również było poznanie ustaleń i motywów rozstrzygnięcia Sądu karnego. Z ustaleń tego Sądu wynika dodatkowo, że świadkiem podpisania umowy był pracownik pozwanego D. M. (2), który przywiózł dla powódki od pozwanego towar na „tzw. krechę”. Był przy podpisywaniu weksla, pamięta że żadne groźby nie miały miejsca.

Zeznania świadka D. M. (1) i A. P. (1) zasadniczo były spójne zarówno w niniejszej sprawie jak i w postępowaniu przygotowawczym sprawy karnej. Z zeznań D. M. (1) wynika jakikolwiek brak przymusu i dobrowolne podpisanie dokumentów przez powódkę, potwierdzają wieloletnią znajomość powódki i pozwanego oraz pozostawanie w kontaktach handlowych.. Pozwany i świadek spójnie zeznali, że kwota z umowy pożyczki i weksla wynikała z zadłużenia za dostarczany przez A. P. (1) towar w postaci dywanów, a także z kolejnej dostawy towaru o wartości 40.000zł w dniu podpisania umowy. Okoliczności te znajdują potwierdzenie w ustaleniach Sądu Rejonowego w Malborku. Jak wskazano wyżej z ustaleń Sądu Karnego wynika, że świadkiem zdarzenia był pracownik pozwanego, który przywiózł towar do domu powódki i D. M. (1) i który pamiętał dobrowolne podpisanie dokumentów. Żadne groźby nie miały miejsca.

SĄD ZWAŻYŁ

W pierwszym rzędzie wyjaśnienia wymaga charakter prawny czynności- umowy pożyczki z dnia 10.03.2011r. Należy wskazać, że umowa ta była w efekcie uznaniem istniejącego długu ze strony D. M. (1) i powódki związanego z zakupem towarów od pozwanego A. P. (1) oraz jednocześnie zobowiązaniem się do jego zapłaty. Nie stanowiła czynności pozornej [art. 83kc]. Nie było to bowiem oświadczenie złożone dla pozorów. Potwierdzało istniejące zobowiązania. Zamiarem stron umowy było zobowiązanie się powódki i jej męża D. M. (1) do zwrotu pozwanemu pieniędzy z tytułu wcześniejszych dostaw oraz towaru dostarczonego w dniu 10.03.2011r., a także zabezpieczenie spłaty poprzez wystawienie weksla in blanco. D. M. (1) i powódka mieli u pozwanego zobowiązania z tytułu zakupu towarów. Część dotyczyła działalności D. M. (1), część powódki. Zobowiązali się wspólnie do zapłaty całej kwoty z nowej podstawy prawnej – umowy pożyczki. Działania stron umowy wyczerpują przesłanki zawarte w normie przepisu art. 506 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem jeżeli w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej, zobowiązanie dotychczasowe wygasa (odnowienie). W myśl § 2 tego przepisu, w razie wątpliwości poczytuje się, że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia, dotyczy to w szczególności wypadku, gdy wierzyciel otrzymuje od dłużnika weksel lub czek. Odnowienie dochodzi do skutku w wyniku umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem, a wolą stron tej umowy jest zastąpienie go nowym zobowiązaniem lub opartym na innej podstawie prawnej i umorzenie dotychczasowego zobowiązania. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Dotychczasowe zobowiązania z tytułu zakupu towarów, zastąpiono nowym wspólnym zobowiązaniem powódki i jej męża, opartym na nowej podstawie prawnej. Wręczenie weksla dotyczyło zabezpieczenia nowego zobowiązania. Zamiarem było zastąpienie dotychczasowego zobowiązania (tj. umorzenia dotychczasowego zobowiązania) i ustanowienia nowego. Powódka działała dobrowolnie, z pełnym rozeznaniem, bez jakiegokolwiek przymusu ze strony innej osoby.

Podstawą żądania powódki jest bezpodstawne wzbogacenie. Według art. 405kc kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, zobowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W niniejszej sprawie nie można mówić o bezpodstawnym wzbogaceniu pozwanego. Umowa z dnia 10.03.2011r jest ważna, a podpisanie weksla skuteczne. Spełnienie świadczenia nie stanowiło więc bezpodstawnego wzbogacenia. Z tej przyczyny żądanie pozwu jest bezzasadne.

Słuszny jest zarzut pozwanego, że powódka w dniu 7 maja 2012r. uregulowała zobowiązanie z weksla dobrowolnie. Wynika to z treści aktu notarialnego sporządzonego w kancelarii notariusza B. Ż. rep. (...) obejmującego sprzedaż nieruchomości powódki i D. M. (1). Oświadczenie, że spłata nie jest uznaniem roszczenia zostało sporządzone prawie miesiąc później tj 4 czerwca 2012r.

Tym samym brak podstaw do uwzględnienia żądania pozwu.

Z uwagi na brak przesłanek z art. 405kc powództwo oddalono. O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98kpc. Zasądzono od powódki na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego wg minimalnej stawki adwokackiej wg stanu prawnego z chwili wytoczenia powództwa.